

Slovenský jazyk a literatúra

Ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Predmet iŠkVP	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Časová dotácia povinná + voliteľná	5+0	5+0	4+1	5+0	5+0

Predmet je spracovaný presne v rozsahu stanovenom ŠVP, bez ďalších úprav. Štandardy predmetu sú uvedené v príslušnom ŠVP zverejnené na adrese www.minedu.sk alebo www.statpedu.sk v sekcii inovovaný Štátny vzdelávací program.

1. Charakteristika predmetu

Slovenčina je štátnym jazykom v Slovenskej republike. Slovenčina je pre väčšinu obyvateľov Slovenskej republiky národným jazykom s dlhou históriou, je pestrým, vnútorne bohato štruktúrovaným médiom, ktoré mu umožňuje komunikovať o najrozmanitejších javoch ľudského bytia a vedomia. Kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí slovenského jazyka podmieňuje pohotovú, funkčne primeranú a kultivovanú komunikáciu jeho nositeľov. Prostredníctvom uvedomenia si miesta slovenského jazyka v našej spoločnosti si jednotlivец zároveň uvedomuje a vníma svoju národnú identitu a štátnu príslušnosť. Úroveň poznania a praktického ovládania slovenského jazyka je tak zároveň zrkadlom každého príslušníka slovenského národa i národa ako celku. Slovenčina je štátnym jazykom v Slovenskej republike, preto kultivované ovládanie slovenčiny zabezpečuje občanom tejto republiky nielen úspešné zvládnutie školského vzdelávania, ale následne aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Jazyk je fenomén, ktorý sprevádza človeka v písomnej alebo ústnej podobe po celý život. Tvorí integrálnu zložku jeho myslenia, je prostriedkom na poznávanie vonkajšieho i vnútorného sveta, na verbálne vyjadrovanie myšlienok, pocitov a nálad, slúži na kontakt a dorozumievanie sa s inými nositeľmi jazyka, pomáha vnímať krásu umeleckého diela. Zároveň reprezentuje svojich nositeľov, predovšetkým ich intelektuálnu, citovú a mravnú vyspelosť.

Jazykové znalosti, štylistické a komunikatívne zručnosti a čitateľské a literárne zručnosti ako súčasť jazykovej kultúry predstavujú základné znaky vyspelosti absolventa základného vzdelania. Žiaci nadobúdajú také schopnosti a zručnosti, aby sa dokázali orientovať v akejkoľvek komunikatívnej situácii, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovali v praktickom živote.

Schopnosti, ktoré žiaci získajú v predmete slovenský jazyk a literatúra sú potrebné nielen pre kvalitné jazykové vzdelávanie, ale sú dôležité aj pre úspešné osvojovanie si poznatkov v ďalších oblastiach vzdelávania. Ovládanie slovenského jazyka a literatúry či v ústnej a písomnej forme umožňuje žiakom nielen poznať a pochopiť spoločensko-kultúrny vývoj našej spoločnosti, orientovať sa v prostredí, v ktorom žijú, vnímať okolie i seba, vytvárať predpoklady k efektívnej medzilidskej komunikácii, interpretovať svoje reakcie a pocity a dokázať pochopiť svoje postavenie v rozličných komunikatívnych situáciách. Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry tvoria tri oblasti: Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh, Čítanie a literatúra.

V oblasti Jazyková komunikácia žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby slovenského jazyka. Jazyková komunikácia vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom jasného, presného a zrozumiteľného vyjadrovania. Žiaci nadobúdajú zručnosti na základe vlastných schopností, napr. dokázať porovnávať javy, ich vzájomné podobnosti a odlišnosti, triediť ich podľa určitých hľadísk a napokon dospieť k ich zovšeobecneniu. Žiaci vhodnou motiváciou dokážu informácie získavať, poznávať a porovnávať.

V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať, rozprávať a na základe prečítaného alebo počutého textu samostatne sa rozhodovať, nadobúdajú kompetencie text analyzovať a kriticky hodnotiť. Vo vyšších ročníkoch získavajú kompetencie text posudzovať po stránke jazykovej, kompozičnej a výstavbovej.

V literárnom vzdelávaní na druhom stupni základnej školy sa žiak prostredníctvom literárnych ukážok zoznamuje s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, získava informácie o autoroch, ich živote a ďalších dielach. Počas literárneho vzdelávania žiaci poznávajú prostriedky čítania, základné literárne druhy a žánre, učia sa vnímať ich špecifické znaky, chápať autorove umelecké zámery a formulovať vlastné názory o prečítanom diele. Získavajú kompetencie rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného. Postupne nadobúdajú čitateľské zručnosti, schopnosti reprodukovať prečítaný literárny text a samostatne tvoriť nový umelecký text. Žiaci sa oboznamujú s významnými slovenskými predstaviteľmi tvorby pre deti a mládež. Žiaci nadobúdajú poznatky, ktoré pozitívne ovplyvňujú ich postoje, životnú hodnotovú orientáciu, empatiu, prosociálne správanie, obohacujú ich duchovne a nadobúdajú etické kompetencie. Žiak má získať také intelektuálne zručnosti, ktoré z neho robia vzdelaného čitateľa, ktorý v literatúre nachádza zábavu, poučenie, vie sa v nej orientovať a intelektuálne a duchovne sa vzdelávať.

V 5., 6., 7., 8. a 9. ročníku sa vyučovanie jazykovej a slohovej zložky realizuje v troch vyučovacích hodinách týždenne, vyučovanie literárnej zložky v dvoch hodinách týždenne. V 7. ročníku bola v rámci ŠkVP pridaná jedna vyučovacia hodina týždenne.

2. Prierezové témy, prepojenie s inými predmetmi:

Na hodinách slovenského jazyka a literatúry využiť prierezové témy:

- multikultúrna výchova
- mediálna výchova
- osobnostný a sociálny rozvoj
- environmentálna výchova
- dopravná výchova
- ochrana človeka a zdravia
- tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnevzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

Profilové kompetencie

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov,
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou,
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život,
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia,
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine,
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy,
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti,

- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte

3. Metódy, formy a postupy vyučovania

Vo vyučovaní slovenského jazyka a literatúry bude prevládať uvedomeno-praktická metóda, t.z. uvedomelé učenie. Chceme vylúčiť doterajšie nefunkčné teoretizovanie a zamerať sa na rozumovú, citovú a vôľovú stránku osobnosti žiaka. Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostane analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii. Najvhodnejšími metódami a formami na dosiahnutie daných cieľov budú aktivizujúce vyučovacie metódy: samostatná práca žiakov, práca vo dvojiciach a skupinová práca.

Budeme využívať všetky formy:

- relaxačné techniky (spev, prechádzka v prírode)
- práca vo dvojiciach, skupinová práca, kooperatívne vyučovanie,
- rolová hra,
- minidialógy, jazykové cvičenia,
- počúvanie zvukovej nahrávky a jej analýza a reprodukcia,
- hlasné čítanie,
- dokončenie textov na základe prečítanej ukážky,
- kontrola žiackych prác, ústnych prejavov,
- pohotová reakcia na otázky,
- diktát a rôzne pravopisné cvičenia,
- dopĺňovačky, hlavolamy, osemsmerovky, tajničky,
- vypracovanie pracovných listov,

- opakovanie,
- brainstorming,
- vyrozprávanie príbehov,
- správne odpisovanie z tabule a práca s učebnicou,
- rozvíjanie dialógov na základe obrázkov,
- reťazový dialóg,
- prezentácia príbehu, dramatizácia,
- hry, tvorivé úlohy, cvičenia
- úlohu zamerané na riešenie problému,
- tiché čítanie s úlohami,
- simulácia životných situácií,
- vypracovanie projektu, referátu.

Na hodinách slovenského jazyka a literatúry budeme využívať vhodné demonštračné pomôcky a didaktickú techniku, najmä prácu s počítačom. Najväčší akcent pri využívaní metód foriem a postupov na hodinách budeme klásť v prvom rade na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať.

4. Kontrola a hodnotenie žiakov

Žiak je hodnotený podľa Metodického pokynu č. 22/2011, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 2011. Prospech žiaka vo všetkých troch zložkách sa klasifikuje týmito stupňami: výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný (4), nedostatočný (5) vo všetkých troch zložkách predmetu. Známkou sa hodnotí ústny prejav, písomný prejav, projekty a iné formy samostatnej práce žiakov a schopnosti žiakov. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so ŠVVP sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov a písomných prác (kontrolné slohové práce), ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku. (Počet kontrolných diktátov pre 5. – 9. ročník: 20, počet PSP: 9) a podľa Metodického pokynu pre SJL na šk. rok 2019/2020.

5. Učebné zdroje

1, Učebnice slovenského jazyka:

- Krajčovičová, J.a kol. autorov: Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl, SPN, 2009, prvé vydanie
- Krajčovičová, J., Kesselová, J.: Slovenský jazyk pre 6. ročník základných škôl, SPN, 2009, prvé vydanie
- Krajčovičová, J., Kesselová, J.: Slovenský jazyk pre 7. ročník základných škôl, SPN, 2010, prvé vydanie
- Krajčovičová, J., Kesselová, J.: Slovenský jazyk pre 8. ročník základných škôl, SPN, 2011, prvé vydanie
- Krajčovičová, J.: Slovenský jazyk pre 9. ročník základných škôl, SPN, 2012, prvé vydanie
- Krajčovičová, J.Caltíková, M.: Slovenský jazyk 8, Orbis Pictus Istropolitana, 2008, prvé vydanie

2, Učebnice literárnej výchovy:

- Krajčovičová, J., Krajčovičová, J.: Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl, Združenie EDUCO, 2010, prvé vydanie
 - Petříková, D.: Literárna výchova pre 6. ročník základných škôl, Združenie EDUCO, 2010, prvé vydanie
 - Petříková, D.: Literárna výchova pre 7. ročník základných škôl, Združenie EDUCO, 2011, prvé vydanie
 - Petříková, D.: Literárna výchova pre 8. ročník základných škôl, VKÚ, Harmanec, 2011, prvé vydanie
 - Petříková, D.: Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl, VKÚ, Harmanec, 2012, prvé vydanie

3, Mimočítanková literatúra - žiaci majú možnosť čerpať z fondu žiackej knižnice

4, Iná odborná literatúra:

- Turzíková, H.: Testy pravopisné cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry pre 5. ročník, Patria I.Prievidza, 2012, prvé vydanie
- Turzíková, H.: Testy a pravopisné cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry pre 6. ročník, Patria I. Prievidza, 2012, prvé vydanie
- Krajčovičová, J.: Pomocník zo slovenského jazyka 6, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava, 2011

- Lukačková, R.: Zbierka testov pre 6. ročník ZŠ, DIDAKTIS, Bratislava, 2011
- Krajčovičová, J.: Pomocník z literatúry pre 5. ročník, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava, 2011
- Ološtiak, M., Gianitsová- Ološtiaková, L.: Kde sa píše veľké písmená?, FRAGMENT, Bratislava, 2011, prvé vydanie
- Varsányiová, M.: Súbor pravopisných cvičení, diktátov a testov, VARIA PRINT, Komárno, 2004, prvé vydanie
- Somorová, R., Kročitá, A.: Slovenský jazyk a testy, SPN, Bratislava, 2007, prvé vydanie
- Clayton, P.: Reč tela, OTTOVO NAKLADATELSTVÍ, Praha, 2004, prvé slovenské vydanie
- Csibová, J.: Slovenský jazyk a literatúra základnej školy v testoch, EXAM, Bratislava, 2002, štvrté vydanie
- Somorová, R.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka pre 5. ročník základných škôl, Príroda, Bratislava, 2007, prvé vydanie
- Péteryová, O. a kol. autorov: Zbierka úloh zo slovenského jazyka, DIDAKTIS, Bratislava, 2004, ôsme vydanie
- Somorová, R.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka pre 8. ročník základných škôl, Príroda, Bratislava, 2008, prvé vydanie
- Gianitsová – Ološtiaková, L.: Aké i/y sa píše?, FRAGMENT, Bratislava, 2009, prvé vydanie
- Somorová, R.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka pre 9. ročník základných škôl, Príroda, Bratislava, 2009, prvé vydanie
- Nociarová, B.: Čitateľský denník v kocke, FRAGMENT, Bratislava, 2009, prvé vydanie
- Somorová, R.: Sloh pre 2. stupeň základných škôl a osemročné gymnáziá, Príroda, Bratislava, 2006, prvé vydanie
- Hašková, D. a kol. autorov: Testy, DIDAKTIS, 2008, Bratislava, prvé vydanie
- Valkovičová, B.: Slovenčina po deviaty, MAPA Slovakia Plus, 2004, Bratislava, prvé vydanie
- Turzíkova, H.: Testy a pravopisné cvičenia zo slovenského jazyka, PATRIA I., Prievidza, 2011, prvé vydanie
- Rusňáková, N. a kol. autorov: Poradím si so slovenčinou 5. triedy ZŠ, Pierot, Praha, 255. publikácia
- Andrejčáková, M. a kol. autorov: Hravá slovenčina 7, TAKTIK, Košice, 2012, prvé vydanie
- Gianitsová – Ološtiaková, L.: Slovenský jazyk v kocke, FRAGMENT, 2008, prvé vydanie

5, Dostupné slovníky: Príručka slovenského pravopisu

Slovník cudzích slov

Frazeologický slovník slovenského jazyka

Krátky slovník slovenského jazyka

Školský slovník spisovnej slovenčiny

Synonymický slovník

Internetové slovníky: www.slovníky.sk

www.juls.savba.sk

www.slovníkcudzichslov.eu

www.cudzieslova.sk

6, Internetové zdroje: www.zlatyfond.sme.sk

www.litcentrum.sk

www.oskole.sk

7, Nástenné tabule – slovné druhy, jazykové štýly, slohové postupy...

8, CD- nosiče – literárne ukážky, hudobné ukážky, **DVD – filmy**, výučbový softvér, edukačné DVD.....

9, Pracovné listy, pexesá, motivačné hry

Učebné osnovy 5. ročník Dotácia: 5 + 0

Tematické celky

Zvuková rovina jazyka a pravopis

Hlásky, slabiky, slová

-delenie hlások: samohlásky -spoluhlásky –dvojhlásky; slabikotvorné hlásky

Diakritické a interpunkčné znamienka

Priama reč.

Uvádzacia veta

Prozodické vlastnosti reči: melódia vety, prestávka, sila hlasu, slovný prízvuk, dôraz

Výslovnosť –splývavá výslovnosť, výslovnosť a výskyt ä

Spodobovanie –znelé a neznelé spoluhlásky

Rozdeľovanie slov na slabiky, rozdeľovanie predponových slov

Pravidlo o rytmickej krátení

Pravopis, vybrané slová

Významová /lexikálna rovina

Slovná zásoba

Spisovný jazyk a nárečia

Tvorenie slov odvodzovaním –predponou

Jednovýznamové a viacvýznamové slová

Synonymá, antonymá

Ustálené slovné spojenia –frazologizmus

Príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie

Slovníky: pravopisný, synonymický a frazeologický

Tvarová/morfologická rovina jazyka

Podstatné mená: všeobecné a vlastné; životnosť, neživotnosť;

gramatické kategórie: rod, číslo, pád; vzory

Prídavné mená: ohýbný slov. druh, akostné, vzťahové, stupňovanie;

gramatické kategórie: rod, číslo, pád; vzor: pekný, cudzí

Zámená: delenie: osobné (základné, privlastňovacie)

Číslovky: delenie: základné, radové

Slovesá: gramatické kategórie: osoba, číslo, čas;

neurčitok;

tykanie – vykanie; sloveso byť; jednoduchý a zložený slovesný tvar

Predložky: väzba s pádom

Syntaktická/skladobná rovina jazyka

Jednoduchá veta

Slovosled

Sloh

Pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie

Prosba / želanie, poďakovanie

Ospravedlnenie, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadriť súhlas – nesúhlas

Blahoželanie ústne / písomne

Adresa, pohľadnica, súkromný list ústne / písomne

Rozhovor –žiadosť o informáciu, telefonický rozhovor

Cielený rozhovor, interview

Hlavná myšlienka, téma

Rozprávanie ústne / písomné, reprodukcia

Úvod – jadro – záver , časová postupnosť

Rozprávanie s prvkami opisu ústne / písomne

Vecný a umelecký text – rozdiel

Osnova, nápis, nadpis, odsek

Opis predmetu: ústne / písomne

Opis ilustrácie / obrázku: ústne / písomne

Opis osoby: ústne / písomne

Opis pracovného postupu: ústne / písomne

Názor

Diskusia – argument

Debata

Krátke správy: SMS, e-mail,

Oznam, správa

Pozvánka, plagát, vizitka

Kľúčové slová, poznámky / konspekt, koncept

Inzerát

Reklama

Literatúra

Herec, režisér, scenárista, dramaturg

Scenár

Náučná literatúra, encyklopédia

Rozhlas

Televízia

Film

Divadelná hra

Bábkové divadlo – bábka

Komiks

Ľudová pieseň
Hádanka, vyčítanka, príslovie, porekadlo, pranostika
Báseň
Bájka
Nonsens
Štruktúra diela: verš, strofa
Hlavná myšlienka, téma
Štylizácia textu: prirovnanie, zdrobnenina, personifikácia, epiteton,
Metrika: rým, rytmus, refrén
Rozprávka: ľudová, autorská, televízna, filmová
Povešť: ľudová, autorská
Legenda
Literatúra pre deti
Všeobecné pojmy: autor / spisovateľ; čitateľ / divák; kniha / knižnica; časopis, noviny
Text, ilustrácia
Dialóg
Štruktúra diela: hlavná a vedľajšia literárna postava, rozprávač, dej
Nadpis – odsek – kapitola

Predmetové kompetencie

Pri ústnom prejave dodržiava správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť.
Používa jazykové príručky a slovníky.
Rozvíja si slovnú zásobu, vie správne používať gramatické javy a jazykové funkcie.
Rozlišuje spisovné a nespisovné výrazy a texty.
Je schopný aplikovať potrebné fakty a definície.
Vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
Pri písomnom prejave využíva pravopisnú normu.
Vie vyjadrovať svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou.
Zvláda základné pravidlá medziľudskej komunikácie.
Vie správne zostaviť text v časovej následnosti (kompozícia textu).
Využíva podstatné a prídavné mená.

Vie vytvoriť ústne a písomne statický a dynamický opis.

Vie verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor, vyjadriť sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.

Dodržiava slohové postupy vo vlastnom texte.

Dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne, zdramatizovať básnický text, napísať kratší básnický text.

Vie plynulo čítať, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Dokáže sa orientovať v školskej a verejnej knižnici.

Je schopný reprodukovať obsah literárneho diela, vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela, vyhľadať kľúčové slová.

Dokáže určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela.

Dokáže zdramatizovať, prozaický alebo dramatický text (bábkové divadlo, divadelnú rozprávku), modulovať hlas podľa zmyslu textu (mimika, gestikulácia).

Vie čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.

Učebné zdroje

J. Krajčovičová –J. Kesselová –M. Sedláková –Z. Hirschnerová: Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl,

J. Krajčovičová –J. Krajčovičová: Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl

6. ročník

Dotácia: 5 + 0

Tematické celky

Zvuková rovina jazyka a pravopis

Hlásky, slabiky, slová -delenie hlások: samohlásky -spoluhlásky–dvojhlásky; slabikotvorné hlásky

Diakritické a interpunkčné znamienka

Priama reč.

Uvádzacia veta

Prozodické vlastnosti reči: melódia vety, prestávka, sila hlasu, slovný prízvuk, dôraz

Výslovnosť – splývavá výslovnosť, výslovnosť a výskyt ä

Spodobovanie – znelé a neznelé spoluhlásky

Rozdeľovanie slov na slabiky, rozdeľovanie predponových slov

Pravidlo o rytmickej krátení

Pravopis, vybrané slová

Výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách

Interpunkcia

Významová /lexikálna rovina

Spisovný jazyk a nárečia, neutrálne slová, citovo zafarbené (expresívne) slová Jednovýznamové a viacvýznamové slová

Synonymá, antonymá

Slovníky: pravopisný, synonymický, výkladový, cudzích slov, frazeologický

Tvorenie slov odvodzovaním-predponou , príponou, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo

Tvorenie slov skladaním, zložené slová

Ustálené slovné spojenia – frazeologizmus

Príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie

Tvarová/morfologická rovina jazyka

Podstatné mená: ohybný slovný druh, všeobecné a vlastné; konkrétne –abstraktné, životnosť-neživotnosť;

gramatické kategórie: rod, číslo, pád –pádové otázky, vokatív–zastarané oslovenie; skloňovanie –vzory: chlap, hrdina, dub, stroj; žena, ulica, dlaň, kosť; mesto, srdce, vysvedčenie, dievča

Prídavné mená: akostné -stupňovanie; vzťahové, privlastňovacie; gramatické kategórie: rod, číslo, pád; vzor: pekný, cudzí, pávi, otcov, matkin

Zámená: skloňovanie, delenie: osobné (základné, privlastňovacie)

Číslovky: delenie: základné, radové

Slovesá: gramatické kategórie: osoba, číslo, čas, spôsob –oznamovací, rozkazovací, podmieňovací; neurčitok; tykanie –vykanie; zvrtné – nezvrtné;

sloveso byť; jednoduchý a zložený slovesný tvar; plnovýznamové –neplnovýznamové,

Príslovky: neohybný slovný druh, druhy – miesta, času, spôsobu, príčiny;

stupňovanie prísloviek

Predložky: neohybný slovný druh, väzba spádom, vokalizácia

Citoslovcia: neohybný slovný druh

Syntaktická/skladobná rovina jazyka

Veta;

Jednoduchá veta

Vety podľa obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia

Slovosled

Hlavné vetné členy: podmet: vyjadrený –nevyjadrený;

prísudok: slovesný –slovesno-menný;

Zhoda

Vetné sklady – prisudzovací

Dvojčlenná veta: úplná –neúplná

Sloh

Pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie

Prosba / želanie, poďakovanie

Ospravedlnenie ústne, ospravedlnenie s vysvetlením, vyjadriť súhlas – nesúhlas

Blahoželenie ústne / písomne

Adresa: adresát, odosielateľ, pohľadnica, súkromný list ústne / písomne

Tvorba otázok –žiadosť o informáciu

Rozhovor, telefonický rozhovor : začiatok –koniec

Osnova

Nápis

Nadpis

Odsek

Interview

Rétorika: artikulácia, sila hlasu, gestikulácia, mimika, postoj

Príhovor, prívät

Rozprávanie ústne / písomné, reprodukcia

Úvod – jadro – záver , časová postupnosť

Rozprávanie s prvkami opisu ústne / písomne: predmetu, obrázku / ilustrácie, osoby, pracovného postupu

Rozprávanie s využitím priamej reči ústne – písomne

Vecný a umelecký text – rozdiel

Hlavná myšlienka, téma

Pointa;

Vnútoraná kompozícia / úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

Opis predmetu: ústne / písomne

Opis ilustrácie / obrázku: ústne / písomne

Opis osoby: ústne / písomne

Opis pracovného postupu: ústne / písomne

Opis statický, dynamický

Charakteristika osoby

Reprodukcia ústna

Názor, debata

Diskusia – argument, protiargument, dokazovanie, dôkaz

Krátke správy: SMS, e-mail,
Oznam, správa
Pozvánka, plagát, vizitka
Kľúčové slová, poznámky / konspekt, koncept
Inzerát
Reklama
Tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
Projekt
Dialóg

Literatúra

Ľudová pieseň
Malé formy ľudovej slovesnosti: hádanka, vyčítanka, príslovie, porekadlo, pranostika
Báseň
Bájka
Balada
Anekdota, humor
Poézia Štruktúra diela: verš, strofa
Hlavná myšlienka
Populárna pieseň
Štylizácia textu: prirovnanie, zdobenosť, personifikácia, metafora, epiteton
Metrika: rým: združený, striedavý, obkročný, rytmus –prízvučná a neprízvučná slabika, refrén
Rozprávka: ľudová, autorská, televízna, filmová, rozhlasová
Povešť: ľudová, autorská
Báj
Legenda
Poviedka
Literatúra pre deti
Odborná, náučná literatúra
Umelecká literatúra: dobrodružná
Nonsens
Próza
Všeobecné pojmy: autor / spisovateľ; čitateľ / divák; kniha/ knižnica; časopis, noviny,

Text, ilustrácia

Hlavná myšlienka

Štruktúra diela: hlavná a vedľajšia literárna postava, dej, rozprávač –ja-rozprávanie, on-rozprávanie

Kompozícia literárneho diela: nadpis –odsek –kapitola

Rozhlas

Televízia

Film

Divadelná hra

Dialóg, monológ,

Bábkové divadlo –bábka

Komiks

Vnútoraná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

Metrika: verš, združený a striedavý rým

Predmetové kompetencie

Pri ústnom prejave dodržiava správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť.

Vie rozlišovať uvádzaciu vetu a priamu reč.

Dokáže správne pomocou úvodzoviek zapísať priamu reč.

Používa jazykové príručky a slovníky.

Rozvíja si slovnú zásobu, vie správne používať gramatické javy a jazykové funkcie.

Rozlišuje spisovné a nespisovné výrazy a texty.

Je schopný aplikovať potrebné fakty a definície.

Vie si zapamätať potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

Vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Pri písomnom prejave využíva pravopisnú normu.

Vie vyjadrovať svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou.

Rozlišuje jednoduchú vetu.

Vie jednoduchú vetu správne zostaviť.

Zvláda základné pravidlá medziľudskej komunikácie.

Vie kreatívne reagovať primeraným spôsobom v rôznych spoločenských a kultúrnych súvislostiach.

Má pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie.

Vie správne zostaviť text v časovej následnosti (kompozícia textu).

Využíva podstatné a prídavné mená.

Vie vytvoriť ústne a písomne statický a dynamický opis.

Vie verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor, vyjadriť sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.

Dodržiava slohové postupy vo vlastnom texte.

Dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne.

Vie plynulo čítať, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Je schopný reprodukovať obsah literárneho diela, vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela, vyhľadať kľúčové slová.

Dokáže určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela.

Dokáže zdramatizovať, prozaický alebo dramatický text (bábkové divadlo, divadelnú rozprávku), modulovať hlas podľa zmyslu textu (mimika, gestikulácia).

Vie sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi, aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty.

Učebné zdroje

J. Krajčovičová –J. Kesselová : Slovenský jazyk pre 6. ročník základných škôl,

D. Petriková: Literárna výchova pre 6. ročník základných škôl, pracovné zošity, jazykové príručky, jazykové časopisy, encyklopédie, internet, výukové programy na PC

7.ročník Dotácia: 4 + 1

Tematické celky

Zvuková rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a utvrdzovanie učiva z nižších ročníkov:

Hlásky, slabiky, slová

Delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhlásky; slabikotvorné hlásky

Diakritické a interpunkčné znamienka

Priama reč.

Uvádzacia veta

Prozodické vlastnosti reči: melódia vety, prestávka, sila hlasu, slovný prízvuk, dôraz

Spodobovanie, znelé a neznelé spoluhlásky

Pravidlo o rytmickej krátení

Pravopis

Výslovnosť cudzích slov, výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách

Významová /lexikálna rovina

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Systém slovnej zásoby: členenie slovnej zásoby podľa častosti používania, významu, spisovnosti – spisovné a nespisovné slová (slangové a nárečové) a pôvodu – domáce slová, nové a zastarané slová historizmy a archaizmy, podľa používania v istých jazykových štýloch –fixácia poznatkov

Členenie slovnej zásoby podľa časového hľadiska: dynamika slovnej zásoby.

Problémy individuálnej slovnej zásoby

Rozlíšenie historizmov, archaizmov a pomaly zastarávajúcich slov

Nové slová v lexike – kritériá, vedné odvetvia s neologizmami

Projekt zameraný na výskum lexiky

Frekventované cudzie slová, cudzie slová z AJ.

Prevzaté –zdomácnené slová z LJ, NJ, RJ, MJ

Individuálna aktívna a pasívna slovná zásoba.

Sémantické minimum cudzích slov

Slová s citovým a bez citového zafarbenia : zdobneniny, hanlivé slová

Uvedenie si dynamiky slovnej zásoby, štruktúra odvodeného slova, obmena významu slova, tvorenie podstatných mien, slovies, frekventované predpony i prípony.

Frekventované prípony pri názvoch osôb, vecí, vlastností, miest, dejov

Skracovanie slov, skratky v texte, pravopis skratiek

Tvarová/morfologická rovina jazyka

Aktivizácia vedomostí z tvaroslovia

Podstatné mená:-definícia – určenie pomnožného pod. mena, -rod a vzor, spisovné skloňovanie, názvy obcí regiónu – pomnožné pod. mená

Prídavné mená: -rozdelenie prídavných mien, vzory, stupňovanie, pravopis.

Zámená: definícia zámen a ich charakteristika,

-osobné základné a privlastňovacie, zvrtné základné a privlastňovacie zámená,

-informatívne iné druhy zámen : opytovacie, ukazovacie, neurčité

Číslovky:

– definícia, ohybný slovný druh, skloňovanie,

– delenie čísloviek:

– základné a radové číslovky, ich pravopis, rozlíšenie,

vymedzenie termínu násobné číslovky-násobné číslovky so zložkou -raz, -krát, -násobný, -určité –neurčité číslovky,

Slovesá:

-ohybný slovný druh

- gramatické kategórie,
- slovesný spôsob, časovanie slovies, pomocné slovesá, časovanie slovesa byť, zvratne slovesá,
- jednoduchý a zložený slovesný tvar,
- dokonavý a nedokonavý vid,

Príslovky:

- miesta, času, spôsobu, príčiny
- tvorenie a stupňovanie prísloviek.

Predložky:

- väzba predložiek spádmi, spisovná pádová väzba, vokalizácia Spojky:
- definícia, neohybný slovný druh

Citoslovčia:

- definícia

Syntaktická/skladobná rovina jazyka

Vety:-oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a želacie, zvolacie vety-

- slovosled-
- interpunkcia a melódia viet, forma zvolania.-
- holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom

Hlavné vetné členy.

Podmet:-nevyjadrený podmet.

- podmet vyjadrený najmä pod. menom, príd. menom, zámenom a číslovkou,

- zhoda podmetu a prísudku.

Prisudzovací sklad.

Prísudok:

- slovesný a slovesno-menný

Vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie

Dvojčlenná veta:

- úplná a neúplná

Vetný základ ako hlavný vetný člen.

- vyjadrenie vetného základu, -pomenovanie prírodných javov a úkazov, fyzických a duševných stavov jednočlennou vetou slovesnou

Jednočlenná veta slovesná a neslovesná

Sloh

Aktivizácia vedomostí z nižších ročníkov

Pravidlá komunikácie.

Verbálne a neverbálne vyjadrenie vôle a citov.

Formulovanie názoru, argumenty a protiargumenty.

Efektívna komunikácia. Nácvik modelových situácií.

Asertívna komunikácia

Odosielateľ /vysielateľ, prijímateľ, komunikačná situácia

Rétorika

-správna výslovnosť problémových hlások : ä, ľ, r, í, de, te, ne, le, di, ti, ni, li,

výslovnosť spoluhláskových skupín artikulácia, sila hlasu

Príhovor -téma, cieľ, adresát, odosielateľ, prostriedky

Rozprávanie ústne / písomné

Úvod – jadro – záver , časová postupnosť

Rozprávanie s prvkami opisu: predmetu, obrázku/ilustrácie, osoby, pracovného postupu

Rozprávanie s využitím priamej reči ústne – písomne

Pointa;

kompozícia/ úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

Charakteristika opisného slohového postupu, prostriedky.

Porovnanie statického a dynamického opisu

Opis osoby – vonkajší vzhľad

Rozdiel medzi vonkajšou a vnútornou charakteristikou osoby, priama a nepriama charakteristika osoby

Charakteristika umeleckého opisu, výrazové prostriedky a štylistika

Slávnostný príhovor (prívet)

Diskusia – argument – protiargument

Projekt: správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná

Tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec

Graf

Literatúra

Umelecká literatúra

Štýl tvorby slovenských spisovateľov.

Analýza a interpretácia básní, poézia, striedavý rým.

Vonkajšia kompozícia básne, metrika, štylistika básne, obkročný rým, sonet, básnická otázka.

Populárna pieseň, autori.

Anekdota

Poézia

Štruktúra diela: verš, strofa,

Hlavná myšlienka

Populárna pieseň

Štylizácia textu: prirovnanie, zdobnenina, personifikácia, metafora, epiteton

Metrika: rým: združený, striedavý, obkročný, rytmus –prízvučná a neprízvučná slabika, verš, voľný verš, refrén

Novela

Dobrodružná literatúra

Dievčenský román, autorky, hlavná postava, témy, situačná komika, humor

Biografický román

Príbehy zo života detí

Kompozícia, rozprávač, analýza a interpretácia

Hlavná myšlienka

Dialóg, monológ

Štruktúra diela: hlavná a vedľajšia literárna postava, dej, rozprávač

Dráma, dramatické žánre – rozhlasová hra

Film, filmové umenie

Povešť, literárny scenár, technický scenár

Metrika:

Rým –obkročný, prerývaný

Voľný verš

Predmetové kompetencie

Pri ústnom prejave dodržiava správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť.

Pri ústnom prejave vie primerane uplatňovať paralingválne javy.

Používa jazykové príručky a slovníky, vie korigovať podľa nich vlastné texty.

Rozvíja si slovnú zásobu, vie správne používať gramatické javy a jazykové funkcie.

Rozlišuje spisovné a nespisovné výrazy a texty.

Je schopný aplikovať potrebné fakty a definície.

Vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Pri písomnom prejave využíva pravopisnú normu.

Vie vyjadrovať svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou.

Zvláda základné pravidlá medziľudskej komunikácie.

Vie správne zostaviť text v časovej následnosti (kompozícia textu).

Využíva podstatné a prídavné mená.

Vie vytvoriť ústne a písomne statický a dynamický opis.

Vie verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor, vyjadriť sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.

Dodržiava slohové postupy vo vlastnom texte.

Dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne, zdramatizovať básnický text, napísať kratší básnický text.

Vie plynulo čítať, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Dokáže sa orientovať v školskej a verejnej knižnici.

Je schopný reprodukovať obsah literárneho diela, vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela, vyhľadať kľúčové slová.

Dokáže určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela.

Dokáže zdramatizovať, prozaický alebo dramatický text (bábkové divadlo, divadelnú rozprávku), modulovať hlas podľa zmyslu textu (mimika, gestikulácia).

Vie čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.

Učebné zdroje

J. Krajčovičová – J. Kesselová : Slovenský jazyk pre 7. ročník základných škôl,

D. Petříková: Literárna výchova pre 7. ročník základných

8. ročník

Dotácia: 5 + 0

Tematické celky

Zvuková rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a utvrdzovanie učiva z nižších ročníkov:

Hlásky, slabiky, slová

Delenie hlások.

Diakritické a interpunkčné znamienka

Priama reč

Uvádzacia veta

Prozodické vlastnosti reči: melódia vety, prestávka, sila hlasu, slovný prízvuk, dôraz, vsuvka, prístavok, oslovenie –pravopis, výslovnosť (výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách)Skratky. Spodobovanie – znelé a neznelé spoluhlásky

Pravidlo o rytmickej krátení

Rozdeľovanie slov na slabiky, rozdeľovanie predponových slov

Vsuvka, oslovenie

Prístavok

Významová /lexikálna rovina

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov

Nepriame pomenovania (metafora), ustálené slovné spojenie /frazologizmus, združené pomenovanie

Slovná zásoba –systematizácia

Slovná zásoba: členenie slovnej zásoby podľa častosti používania, významu, spisovnosti, podľa používania v istých jazykových štýloch –fixácia poznatkov.

Individuálna aktívna a pasívna slovná zásoba

Členenie slovnej zásoby podľa časového hľadiska: dynamika slovnej zásoby.

Problémy individuálnej slovnej zásoby

Rozlíšenie historizmov, archaizmov a pomaly zastarávajúcich slov

Nové slová v lexike – kritériá, vedné odvetvia s neologizmami

Slovníky – pravopisný, synonymický, výkladový, cudzích slov, frazeologický.

Sémantické minimum cudzích slov

Slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia : zdobneniny, hanlivé slová

Tvarová/morfologická rovina jazyka

Aktivizácia vedomostí z tvaroslovia

Podstatné mená:

-ohybný slovný druh, všeobecné –vlastné, konkrétne –abstraktné, životnosť –neživotnosť

-gramatické kategórie (rod, číslo, pád) -vzor,

pomnožné podstatné mená spisovné skloňovanie, názvy obcí regiónu –pomnožné pod. mená.

Podstatné mená mužského rodu

–zvieracie,

neživotné zakončené na –r, -l

Cudzie nesklonné podstatné mená

Skloňovanie podstatného mena pani

Prídavné mená:

–ohybný slovný druh-rozdelenie prídavných mien, vzory, stupňovanie, pravopis.

Zámená:

–ohybný slovný druh, skloňovanie, základný tvar, gramatické kategórie,

–delenie zámen: osobné základné a privlastňovacie, zvrtné základné a privlastňovacie zámená, opytovacie, ukazovacie

Číslovky:

–ohybný slovný druh, skloňovanie, gramatické kategórie

–delenie čísloviek: základné, radové číslovky, násobné, druhové

–určité, neurčité číslovky

Slovesá:

Ohybný slovný druh

GK,-slovesný spôsob, časovanie sloves, pomocné slovesá, časovanie slovesa byť, zvrtné slovesá, jednoduchý a zložený slovesný tvar,

–dokonavý a nedokonavý vid

Príslovky:

–neohybný slovný druh-miesta, času, spôsobu, príčiny

–tvorenie a stupňovanie prísloviek.

–pravopis prísloviek.

–stupňovanie prísloviek, ktoré vznikli z akostných prídavných mien.

Predložky:

Neohybný slovný druh

Vokalizácia predložiek, väzba predložiek spádmi, spisovná pádová väzba.

Spojky:

–neohybný slovný druh definícia, frekventované spojky, pravopis čiarky

Častice

–neohybný slovný druh

Citoslovčia

Neohybný slovný druh

Syntaktická /skladobná rovina jazyka

Vety:

–oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a želacie vety,

–interpunkcia a melódia viet, forma zvolania.

–jednoduchá s viacnásobným vetným členom

Hlavné vetné členy.

Podmet:

-nevyjadrený podmet.

-podmet vyjadrený najmä pod. menom, príd. menom, zámenom a číslovkou,

-zhoda podmetu a prísudku.

Prisudzovací sklad.

Prísudok:

-slovesný a slovesno-menný

Vetný základ ako hlavný vetný člen.

-vyjadrenie vetného základu, -pomenovanie prírodných javov a úkazov, fyzických a duševných stavov jednočlennou vetou slovesnou

Vedľajšie vetné členy

Predmet

Príslovkové určenie

–miesta, času, spôsobu príčiny

Prívlastok:

zhodný, nezhodný

Prístavok

Jednočlenná veta slovesná, neslovesná

Dvojčlenná veta: úplná a neúplná

Jednoduché súvetie

Zápor v slovenčine

Súdržnosť textu

Interpunkcia

Sloh

Aktivizácia vedomostí z nižších ročníkov

Pravidlá komunikácie.

Verbálne a neverbálne vyjadrenie vôle a citov.

Formulovanie názoru, argumenty a protiargumenty.

Efektívna komunikácia.

Asertívna komunikácia.

Rétorika-správna výslovnosť problémových hlások, výslovnosť spoluhláskových skupín.

Artikulácia, sila hlasu, gestikulácia, mimika, postoj.

Príhovor -téma, cieľ, adresát
odosielateľ, prostriedky.
Komunikačná situácia
Rozprávanie ústne / písomné
Úvod –jadro –záver , časová postupnosť
Rozprávanie s prvkami opisu: predmetu, obrázku/ilustrácie, osoby, pracovného postupu
Rozprávanie s využitím priamej reči ústne –písomne
Pointa;
Vnútoraná kompozícia/ úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie
Porovnanie statického a dynamického opisu
Opis osoby –vonkajší vzhľad
Rozdiel medzi vonkajšou a vnútornou charakteristikou osoby, priama a nepriama charakteristika osoby
Charakteristika umeleckého opisu, výrazové prostriedky a štylistika
Názor
Diskusia –argument –protiargument
Projekt: správa o riešení / výsledku projektu ústna / písomná
Dôkaz
Prihláška,
Úradný /štruktúrovaný životopis
Slohové postupy(Informačný, rozprávací, opisný, výkladový)
Úvaha
Výklad
Debata
Výt'ah
Poznámky, konspekt
Diskusia –argument, dokazovanie; protiargument
Príhovor, prívet,
Slávnostný prejav, slávnostný príhovor

Literatúra

Literárne druhy: epika, lyrika –prírodná, ľúbostná
Štýl tvorby slovenských spisovateľov.

Analýza a interpretácia básní, poézia, striedavý rým.

Vonkajšia kompozícia básne, metrika, štylistika básne, obkročný rým, sonet, básnická otázka.

Dielo a rukopis významných slovenských básnikov.

Populárna pieseň, autori.

Anekdota,

Poézia

Štruktúra diela: verš, strofa

Hlavná myšlienka

Populárna pieseň

Štylizácia textu: prirovnanie, zdobnenina, personifikácia, metafora, epiteton, metonymia, básnická otázka

Metrika:

rým: združený, striedavý, obkročný,

rytmus –prízvučná a neprízvučná slabika, verš, refrén Modlitba

Novela

Román –detektívny, dobrodružný, biografický, historický, dievčenský, román vo forme denníka

Kompozícia literárneho diela: vonkajšia a vnútorná, rozprávač, analýza a

interpretácia

Hlavná myšlienka

Dialóg

Štruktúra diela: hlavná a vedľajšia literárna postava, dej, rozprávač

Vonkajšia štruktúra diela –diel

Literatúra faktu

Vedecko-fantastická literatúra

Vedecko-populárna literatúra

Dráma, dramatické žánre

Film, filmové umenie

Povešť, literárny scenár, technický scenár

Kompozícia:

-vonkajšia –dejstvo,

-vnútorná: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

Básnické umelecké prostriedky: metafora, básnická otázka

Predmetové kompetencie

Pri ústnom prejave dodržiava správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť.

Používa jazykové príručky a slovníky.

Rozvíja si slovnú zásobu, vie správne používať gramatické javy a jazykové funkcie.

Rozlišuje spisovné a nespisovné výrazy a texty.

Je schopný aplikovať potrebné fakty a definície.

Vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Pri písomnom prejave využíva pravopisnú normu.

Vie vyjadrovať svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou.

Zvláda základné pravidlá medziľudskej komunikácie.

Vie správne zostaviť text v časovej následnosti (kompozícia textu).

Využíva podstatné a prídavné mená.

Vie vytvoriť ústne a písomne statický a dynamický opis.

Vie verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor, vyjadriť sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.

Dodržiava slohové postupy vo vlastnom texte.

Dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne, zdramatizovať básnický text, napísať kratší básnický text.

Vie plynulo čítať, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Dokáže sa orientovať v školskej a verejnej knižnici.

Je schopný reprodukovať obsah literárneho diela, vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela, vyhľadať kľúčové slová.

Dokáže určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela.

Dokáže zdramatizovať, prozaický alebo dramatický text (bábkové divadlo, divadelnú rozprávku), modulovať hlas podľa zmyslu textu (mimika, gestikulácia).

Vie čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.

Učebné zdroje

J. Krajčovičová –J. Kesselová : Slovenský jazyk pre 8. ročník základných škôl,

D. Petriková: Literárna výchova pre 8. ročník základných škôl

9. ročník

Dotácia: 5 + 0

Tematické celky

Zvuková rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a utvrdzovanie učiva z nižších ročníkov:

Delenie hlások: tvrdé mäkké, obojaké spoluhlásky.

Spodobovanie –znelé a neznelé spoluhlásky.

Interpunkčné znamienka: pomlčka, spojovník, úvodzovky, lomka

Zvukové (prozodické) vlastnosti reči: melódia vety, prestávka, sila hlasu, slovný prízvuk, dôraz, tempo reči.

Pravopis a výslovnosť slov cudzieho pôvodu (výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách, písanie i/y po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach)

Priama reč

Uvádžacia veta

Pravidlo o rytmickej krátení

Významová /lexikálna rovina

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Spôsoby obohacovania slovnej zásoby:

tvorenie slov

–odvodzovaním, skladaním (zložené slová), skracovaním (skratky, iniciálové skratky, skratkové slová, značky),

spájanie slov do viacslovných pomenovaní (združené pomenovanie, frazeologická jednotka), prenášanie významu (metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie) ,

preberanie cudzích slov.

Systematizácia slovnej zásoby: podľa vecného významu (plnovýznamové, neplnovýznamové, jednovýznamové, viacvýznamové) , podľa vzťahov medzi slovami (synonymá, homonymá, antonymá) podľa dobového výskytu (historizmy, archaizmy, zastarané slová, neologizmy, historicky bezpríznakové) citového zafarbenia (neutrálne a expresívne: zdobeniny, hanlivé slová), podľa pôvodu (domáce slová, slová cudzieho pôvodu: zdomácnené, internacionalizmy, cudzie) podľa štýlovej príslušnosti, podľa spisovnosti (spisovné a nespisovné: nárečové, slang).

Slovníky

–pravopisný, synonymický, výkladový, cudzích slov, frazeologický, nárečový, slangový

Odborné slová

Tvarová/morfologická rovina jazyka

Aktivizácia vedomostí z tvaroslovia

Podstatné mená:

Opakovanie: členenie, gramatické kategórie, vzor, pomnožné podstatné mená

Podstatné mená mužského rodu

–neživotné zakončené na –ál, –r, –l

Prídavné mená:

Opakovanie: členenie, vzory, stupňovanie, pravopis.

Zámená a číslovky:

Opakovanie: členenie, gramatické kategórie, pravopis

Slovesá:

Opakovanie: delenie, gramatické kategórie, časovanie, sloveso byť –plnovýznamové, pomocné, súčasť zloženého slovesného tvaru, tykanie, vykanie, onikanie
jednoduchý a zložený slovesný tvar

-Príslovky:

Opakovanie: rozdelenie: miesta, času, spôsobu, príčiny tvorenie a stupňovanie prísloviek. pravopis prísloviek.

Predložky a spojky:

Opakovanie: neohybné, druhy, vokalizácia predložiek, väzba predložiek s pádmi

Častice a citoslovčia:

Opakovanie: delenie, úloha vo vete

Syntaktická/skladobná rovina jazyka

Členenie viet: podľa obsahu: (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a želacie vety) -podľa zložitosti: jednoduchá, súvetie (jednoduché, zložené)-podľa jadra výpovede: jednočlenná (slovesná, neslovesná), dvojčlenná (úplná, neúplná)-

Základné vetné členy.

Podmet:-vyjadrený, nevyjadrený podmet, viacnásobný. -zhoda podmetu a prísudku.

Prisudzovací sklad.

Prísudok: slovesný a slovesno-menný

Vetný základ slovesný a neslovesný

Vedľajšie vetné členy

Predmet : viacnásobný, priamy, nepriamy

Príslovkové určenie–viacnásobné, miesta, času, spôsobu, príčiny

Prívlastok: zhodný, nezhodný, viacnásobný, postupne rozvíjací, súčasť slovesno-menného prísudku

Prístavok

Zápor v slovenčine

Súdržnosť textu

Vznik reči, definícia jazyka

Náuka o jazyku

–jazykoveda: hláskoslovie (fonetika);

náuka o slovnej zásobe (lexikológia);
gramatika (morfológia, syntax); štylistika
Národný jazyk–spisovný jazyk, nárečia

Sloh

Aktivizácia vedomostí z nižších ročníkov:

Pravidlá komunikácie, verbálne a neverbálne, efektívna komunikácia, asertívna komunikácia. Druhy jazykový štýl:

Hovorový štýl –charakteristika, útvary hovorového štýlu

Rečnícky štýl –útvary, prostriedky a rétorika

Náučný štýl –uplatnenie slohových postupov, využitie slohových postupov, žánre náučného štýlu

Administratívny štýl –realizácia v písomných prejavoch, útvary administratívneho štýlu, využitie jazykových prostriedkov

Umelecký štýl –žánre, slohové postupy, umelecké prostriedky Publicistický štýl –formy –ústna a písomná, útvary, jazykové prostriedky

Druhy slohových postupov:

Opisný slohový postup: odborný opis

Informačný slohový postup: úradný list, úradný a štruktúrovaný životopis

Rozprávací slohový postup

Výkladový slohový postup: výklad, úvaha

Jazykoveda a národný jazyk

Národný jazyk –spisovný jazyk a nárečia

Jazykoveda –náuka o zvukovej, významovej /lexikálnej, tvarovej /morfolologickej a skladobnej/ syntaktickej rovine jazyka

Literatúra

Lyrická poézia–reflexívna a spoločenská, óda, epigram, epitaf, aforizmus, lyrická báseň, lyrický hrdina

Epická poézia, lyricko-epická báseň,

Štýl tvorby slovenských spisovateľov.

Analýza a interpretácia básní.

Forma a obsah básne (téma, idea)

Vonkajšia a vnútorná kompozícia básne, štylistika básne.

Dielo a rukopis významných slovenských básnikov.

Štylizácia textu: prirovnanie, zdobnenina, personifikácia , metafora, epiteton, metonymia, básnická otázka, satira, symbol.

Metrika: rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný, postupný), veršový presah, strofa, rytmus, verš

Epika a epické žánre

Román

Román vo veršoch –epos

Román v próze –historický, detektívny, dobrodružný a vedecko-fantastický, dievčenský, generačný, román vo forme denníka Kompozícia literárneho diela: vonkajšia a vnútorná

Analýza a interpretácia

Hlavná myšlienka

Dialóg

Aforizmus

Štruktúra diela: hlavná a vedľajšia literárna postava, dej, rozprávač

Vedecko-fantastická literatúra

Dramatické umenie, dráma

Dramatické žánre: tragédia, komédia, činohra, muzikál, inscenácia

Prológ, dialóg, monológ

Kompozícia: -vonkajšia –dejstvo, výstupy

-vnútorná: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

Viazaná umelecká reč

Predmetové kompetencie

Pri ústnom prejave dodržiava správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť.

Používa jazykové príručky a slovníky.

Rozvíja si slovnú zásobu, vie správne používať gramatické javy a jazykové funkcie.

Rozlišuje spisovné a nespisovné výrazy a texty.

Je schopný aplikovať potrebné fakty a definície.

Vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Pri písomnom prejave využíva pravopisnú normu.

Vie vyjadrovať svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou.

Zvláda základné pravidlá medzilidskej komunikácie.

Vie správne zostaviť text v časovej následnosti (kompozícia textu).

Využíva podstatné a prídavné mená.

Vie vytvoriť ústne a písomne statický a dynamický opis.

Vie verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor, vyjadriť sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.

Dodržiava slohové postupy vo vlastnom texte.

Dokáže sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne, zdramatizovať básnický text, napísať kratší básnický text.

Vie plynulo čítať, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať spisovnú výslovnosť.

Dokáže sa orientovať v školskej a verejnej knižnici.

Je schopný reprodukovať obsah literárneho diela, vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela, vyhľadať kľúčové slová.

Dokáže určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela.

Dokáže zdramatizovať, prozaický alebo dramatický text (bábkové divadlo, divadelnú rozprávku), modulovať hlas podľa zmyslu textu (mimika, gestikulácia).

Vie čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.

Učebné zdroje

J. Krajčovičová –J. Kesselová : Slovenský jazyk pre 9. ročník základných škôl,

D. Petriková: Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl

Prierezové témy 5. – 9. ročník

Osobnostný a sociálny rozvoj

Texty a úlohy vo všetkých zložkách SJL umožňujúce žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote a vzťahoch medzi ľuďmi, osvojiť si a rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce s rešpektovaním rôznych typov ľudí a ich názorov a prístupov k riešeniu problémov, ako aj získať a uplatňovať základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií....

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Vybrané ukážky z literárnej výchovy a mimočítankového čítania umožňujúce žiakom získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva

Environmentálna výchova

Texty na slovný a vetný rozbor a texty diktátov zamerané na rešpektovanie základných pravidiel pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie, šetrné správanie sa k prírodným zdrojom, získanie informácií o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotenie ich dôsledkov v lokálnych a globálnych súvislostiach

Mediálna výchova

Na hodinách komunikácie a slohu texty a úlohy zamerané na uvedomenie si významu a vplyvy médií v osobnom živote i živote spoločnosti a pochopenie a rozlíšenie pozitívneho a negatívneho vplyvu médií a ich produktov

Multikultúrna výchova

Vo vybraných ukážkach literárnej výchovy a slohu texty a úlohy zamerané na uvedomovanie si, rešpektovanie a akceptovanie prirodzenej rozmanitosti spoločnosti, ako aj na spoznanie nášho kultúrneho dedičstva a rozvíjanie kultúrnej identity

Ochrana života a zdravia

Texty na slovný a vetný rozbor a texty diktátov zamerané na rozpoznanie nebezpečných situácií ohrozujúcich život a zdravie, osvojenie si praktických zručností v sebaochrane a pochopenie dôležitosti poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života